

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/218312,Konferencja-naukowa-Okupacja-w-Polsce-w-latach-1939-1945.html>
27.02.2026, 18:00

Konferencja naukowa „Okupacja w Polsce w latach 1939-1945”

W dniach 8-9 maja 2025 r. w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie odbywa się konferencja naukowa „Okupacja w Polsce w latach 1939-1945”. Konferencja jest organizowana z okazji 80. rocznicy zakończenia II wojny światowej w Europie.

08.05.2025

[II Wojna Światowa](#)

Celem konferencji jest przedstawienie poszczególnych represji niemieckich i sowieckich wobec Polaków i Żydów, ukazanie rzeczywistości okupacyjnej w różnych regionach Polski, a także omówienie strat osobowych i materialnych poniesionych przez państwo polskie w czasie II wojny światowej.

W czasie dwudniowej konferencji przedstawiciele czternastu instytucji naukowych w ramach jedenastu paneli ukażą poszczególne aspekty okupacji w Polsce: niemieckie struktury wojskowe, policyjne i cywilne, zbrodnie przeciwko inteligencji, prześladowanie Kościoła katolickiego w czasie II wojny światowej, życie codzienne, represje wobec mieszkańców wsi, działalność polskiego podziemia, zbrodnie niemieckie w okupowanej Polsce, straty osobowe i materialne, Zagładę Żydów, terror niemiecki na terenie powiatów oraz zagadnienia związane z wkroczeniem Armii Czerwonej i rozliczeniem zbrodni niemieckich.

Konferencja naukowa jest organizowana w ramach Centralnego Projektu Badawczego IPN: II wojna światowa oraz Zespołu Pełnomocnika Prezesa IPN do spraw badań nad terrorem okupacyjnym na ziemiach polskich w latach 1939-1945.

Program konferencji: 8 maja 2025 r.

- 9.00-9:15 - otwarcie konferencji i przywitanie gości
- 9:15-9:30 - dr Tomasz Ceran, Instytut Pamięci Narodowej, Delegatura w Bydgoszczy, *Genocyd, germanizacja totalna czy (neo) kolonializm? W poszukiwaniu modelu analizy okupacji niemieckiej w Polsce (1939-1945)*.
- 9:30-9:45 - dr hab. Joanna Lubecka, Instytut Pamięci Narodowej w Krakowie/Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, *Kolonia, Nebenland, Grossraum? Status ziem polskich w prawnych i politycznych koncepcjach niemieckich*.
- 9:45-10:00 - przerwa kawowa

Panel I. Niemieckie struktury wojskowe, policyjne i cywilne w Generalnym Gubernatorstwie

Moderator: dr Konrad Graczyk

- 10:00-10:15 - dr hab. Tomasz Gajownik, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, *Dzienniki wojenne niemieckich struktur wojskowych w Generalnym Gubernatorstwie źródłem do dziejów okupacji*.

- 10:15-10:30 – dr Maciej Korkuć, Instytut Pamięci Narodowej w Krakowie/Uniwersytet Ignatianum w Krakowie, *Miejsce „granatowej” Polnische Polizei w Ordnungspolizei oraz w hierarchii rasowej niemieckich służb policyjnych Generalnego Gubernatorstwa.*
- 10:30-10:45 – dr Karol Dąbrowski, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, *Niemieckie organizacje gospodarcze w systemie eksploatacji ekonomicznej Generalnego Gubernatorstwa.*
- 10:45-11:00 – dr Wojciech Wichert, Instytut Pamięci Narodowej w Szczecinie, *Niemieckie cywilne struktury polityczne i administracyjne okupowanej Warszawy w latach 1939-1945.*
- 11:00-11:15 – dyskusja
- 11:15-11:30 – przerwa kawowa

Panel II. Zbrodnie przeciwko inteligencji

Moderator: dr Karolina Trzeskowska-Kubasik

- 11:30-11:45 – prof. dr hab. Maciej Franz, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, *Pomiędzy eksterminacją a próbą przetrwania. Losy profesury lwowskiej i wileńskiej w czasie II wojny światowej.*
- 11:45-12:00 – dr hab. Przemysław Marcin Żukowski, prof. UJ, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, *Pracownicy naukowcy Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie ofiary wojny i okupacji.*
- 12:00-12:15 – dr hab. Grzegorz Bębniak, Instytut Pamięci Narodowej w Katowicach, *Intelligenzaktion w rejencji katowickiej na przykładzie powiatu pszczyńskiego.*
- 12:15-12:30 – dr Marcin Przeglętko, Instytut Pamięci Narodowej, *Nadzwyczajna Akcja Pacyfikacyjna w Generalnym Gubernatorstwie. Konfrontacja stanu badań z dokumentami źródłowymi.*
- 12:30-12:45 – dyskusja

Panel III. Kościół katolicki w czasie II wojny światowej

Moderator: dr Marcin Przeglętko

- 12:45-13:00 – dr hab. Elżbieta Wojcieszek, Instytut Pamięci Narodowej w Poznaniu, *Sytuacja Kościoła Katolickiego w Wartheland w latach 1939-1945 – ogólna charakterystyka.*
- 13:00-13:15 – ks. dr Paweł Kostrzewski, Instytut Wyższych Studiów Teologicznych w Częstochowie, *Straty osobowe duchowieństwa diecezji częstochowskiej w okresie okupacji niemieckiej.*
- 13:15-13:30 – prof. ucz. dr hab. Leszek Zygmunt, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie, *Diecezja płocka pod okupacją niemiecką (1939-1945) – straty osobowe i materialne.*
- 13:30-13:45 – dyskusja
- 13:45-14:15 – przerwa obiadowa

Panel IV. Wokół życia codziennego okupowanej Polski

Moderator: dr hab. Joanna Lubecka

- 14:15-14:30 – dr hab. Sylwia Grochowina, prof. UMK, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, *„Łaska i niełaska wroga”. Kadry z życia codziennego Polaków w okupowanym przez Niemców Toruniu na podstawie dziennika Eugeniusza Przybyła.*
- 14:30-14:45 – dr Anna Czocher, Instytut Pamięci Narodowej w Krakowie/Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, *Przedsięwzięcia charytatywne jako sposób ograniczania skutków terroru podczas okupacji niemieckiej.*
- 14:45-15:00 – dyskusja

Panel V. Wieś polska w czasie okupacji niemieckiej

Moderator: dr Anna Czocher

- 15:00-15:15 – dr Tomasz Domański, Instytut Pamięci Narodowej, Delegatura w Kielcach, *Okupacja niemiecka na wsi dystryktu radomskiego w świetle protokołów posiedzeń sołtysów 1939-1945.*
- 15:15-15:30 – dr hab. Jerzy Gapys, prof. UJK, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, *Akcja kontyngentowa w świetle akt gminnych na terenie dystryktu krakowskiego 1939-1945. Zarys problematyki badawczej.*
- 15:30-15:45 – Kamil Kopera, Muzeum Ziemi Biłgorajskiej w Biłgoraju, *Okupacyjny terror wobec ludności polskiej w powiecie biłgorajskim w perspektywie żydowskich relacji.*
- 15:45-16:00 – dyskusja

Panel VI. Działalność polskiego podziemia

Moderator: dr Rafał Drabik

- 16:00-16:15 – dr Rafał Sierchuła, Instytut Pamięci Narodowej w Poznaniu, *Represje wobec ruchu narodowego na ziemiach wcielonych do Rzeszy podczas II wojny światowej.*
- 16:15-16:30 – dr Mirosław Węcki, Instytut Pamięci Narodowej w Katowicach/Uniwersytet Śląski w Katowicach; *Tajna Polska Organizacja Niepodległościowa – nieznana komórka polskiego oporu na Górnym Śląsku (1940-1941).*
- 16:30-16:45 – dr hab. Anna Pachowicz, prof. AT, Akademia Tarnowska w Tarnowie, *Działalność Inspektoratu AK Tarnów w latach II wojny światowej (wybrane zagadnienia).*
- 16:45-17:00 – dyskusja

9 maja 2025 r.

Panel VII. Zbrodnie niemieckie w okupowanej Polsce

Moderator: dr hab. Piotr Majewski

9:00-9:15 – dr Izabela Mazanowska, Instytut Pamięci Narodowej, Delegatura w Bydgoszczy, *Zbrodnie pomorska w powiecie włocławskim – specyfikacja regionu.*

9:15-9:30 – dr Izabella Kopczyńska, Instytut Pamięci Narodowej w Poznaniu, *Germanizacja dzieci polskich z Kraju Warty podczas II wojny światowej.*

9:30-9:45 – dr Beata Kozaczyńska, Uniwersytet w Siedlcach, *Śmiertelność dzieci w obozie przejściowym w Zamościu (UWZ-Lager Zamosc) w latach 1942-1943.*

9:45-10:00 – dr Dorota Skakuj, Muzeum Ziemi Biłgorajskiej w Biłgoraju, *Obraz wysiedleń i pacyfikacji ludności polskiej w czasie akcji Werwolf na podstawie relacji i wspomnień.*

10:00-10:15 – dr Dominika Pasich, Instytut Pamięci Narodowej w Krakowie, *Arcybestia dr Werner Beck. Lekarz, nieukarany zbrodniarz niemiecki.*

10:15-10:30 – dyskusja

Panel VIII. Straty osobowe i materialne

Moderator: dr Karolina Trzeskowska-Kubasik

- 10:30-10:45 – dr Bartosz Janczak, Instytut Pamięci Narodowej w Łodzi, *Polegli w powstaniu warszawskim synowie oficerów Wojska Polskiego. Studium przypadków.*
- 10:45-11:00 – Zdzisław Jurkowski, Instytut Pamięci Narodowej, *Lista ofiar obozu ZAL Płaszów i KL Płaszów oraz w jego podobozach Julag I, Julag II, Julag III. Egzekucje zbiorowe, zabójstwa indywidualne, śmierć z powodu warunków obozowych.*
- 11:00-11:15 – dr hab. Piotr Majewski, prof. UKSW, Instytut Pamięci Narodowej/Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, *Straty dóbr kultury – dokumentacja i restytucja.*
- 11:15-11:30 – dr hab. Robert Jastrzębski, prof. UW, Uniwersytet Warszawski w Warszawie, *Straty materialne i biologiczne państwa polskiego w latach 1939-45 w świetle ustaleń Biura Odszkodowań Wojennych.*
- 11:30-11:45 – dyskusja
- 11:45-12:00 – przerwa kawowa

Panel IX. Zagłada Żydów

Moderator: dr Tomasz Bereza

- 12:00-12:15 – dr Alicja Gontarek, Instytut Pamięci Narodowej w Lublinie/Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, *Protokoły konferencji sołtysów jako źródło do badań roli i znaczenia urzędów gmin wiejskich w niemieckiej polityce Zagłady w dystrykcie lubelskim (1939-1944) – ujęcie mikrohistoryczne.*
- 12:15-12:30 – dr Soraya Kuklińska, Instytut Pamięci Narodowej, *727 Infanterie Regiment. Masowe egzekucje ludności żydowskiej na obszarze Nowogródzyczny.*
- 12:30-12:45 – dr Damian Sitkiewicz, Instytut Pamięci Narodowej w Warszawie, *Rola SS-Sturmbannführera Hermann Höfle w realizacji Akcji "Reinhardt" w Generalnym Gubernatorstwie.*
- 12:45-13:00 – dr Paweł Glugła, *„Stadt Tarnow ist Juderein”. Niemiecka akcja "Reinhardt" w Tarnowie. Zapisy pamięci ocalałych.*
- 13:00-13:15 – dyskusja
- 13:15-13:45 – przerwa obiadowa

Panel X. Terror niemiecki w Polsce powiatowej

Moderator: dr Damian Sitkiewicz

- 13:45-14:00 – dr Karolina Trzeskowska-Kubasik, Instytut Pamięci Narodowej, *Miejsca kaźni na terenie Kreis Jędrzejów w latach 1939-1945.*
- 14:00-14:15 – dr Tomasz Bereza, Instytut Pamięci Narodowej w Rzeszowie, *Nie tylko „Anna Kasarnia”. Miejsca kaźni na terenie okupacyjnego powiatu jarosławskiego (Kreis Jaroslau) w latach 1939-1944.*
- 14:15-14:30 – Piotr Kapusta, Muzeum Krakowa – oddział Muzeum Nowej Huty, *Robotnicy przymusowi na rzecz III Rzeszy z terenów podkrakowskiej gminy Czernichów w powiecie krakowskim.*
- 14:30-14:45 – dr Rafał Drabik, Instytut Pamięci Narodowej, *Niemiecki system obozów na terenie powiatu biłgorajskiego.*
- 14:45-15:00 – dyskusja

Panel XI. Rok 1945 na ziemiach polskich

Moderator: dr Konrad Graczyk

- 15:00-15:15 - Paweł Żołądek, Instytut Pamięci Narodowej, Delegatura w Kielcach, *Ściganie strażników Werkschutzu odpowiedzialnych za zbrodnie popełnione w obozie pracy przy fabryce Hasag w Skarżysku-Kamiennej w latach 1940-1944.*
- 15:15-15:30 - prof. dr hab. Mirosław Golon, Instytut Pamięci Narodowej, Delegatura w Bydgoszczy/Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, *Rabunki, represje, zbrodnie kryminalne. Pozamilitarne aspekty działalności Armii Czerwonej i NKWD w zachodniej części ziem polskich w ostatnich miesiącach II wojny światowej (styczeń - maj 1945 r.).*
- 15:30-15:45 - dyskusja

Zakończenie konferencji dr Konrad Graczyk.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Centrala

II wojna światowa

Konferencja naukowa